

Wilson sklical
vzhodno milico.

Armado in mornarico hoče spraviti na
vojni stalež. Generali v novih
poveljstvih.

PRIPRAVE ZA VOJNO Z NEMCI.

Internirani bodo le tisti tuji podaniki,
ki so državi nevarni.

Washington, D. C., 23. marca. — V
važni kabinetski seji so danes predsed-
nik Wilson in njegovi uradni svetov-
lavci določili politiko, ki naj po njih-
vem mnenju vodi Združene Države v
preteči vojni z Nemčijo.

To ne bo polno razvita vojna,
ampak nekaj podobnega "delni vojni"
s Francijo l. 1798. Amerika se bo
bojevala z Nemčijo od varne strani
zavezniške meje na suhem in mokrem.

Priprave za resnično vojno z Nem-
čijo so pri današnji kabinetski seji zna-
toma napredovale, tako znatno, kakor je
opomnil eden ministrov koncem konfe-
rence, kakor kdaj poprej, odkar se
je kriza poostila. "In če bomo", je
rekel ta predsednikov svetovalec, "sa-
mo še nekaj dni enako napredovali,
potem se bo Združenim Državam kaj
malo bati nemških napadov."

Važni sklepi.

Med važnejšimi sklepi, storjenimi
danes, se nahajajo sledeči:

1) Brzko se snide kongres in pripo-
zna vojsko stanje, se ima narodna
garda vseh držav v polni moči zopet
aktivirati (mobilizirati).

2) Vlada pošlje po zavezniški obla-
stvi rezervne banke entitativnim zavez-
nikom vsako finančno podporo, kate-
re potrebujejo.

3) Vlada si bo prizadevala po vseh
močeh, kot del prisosa Združenih Dr-
žav k vojni vzdržati promet z entiti-
vimi zavezniški glede živil in vojnih
potrebnosti odprti in v to svrhu rabiti
brodovje tovornih parnikov.

4) Brzko kongres napove vojno, se
imajo z oklicem predsednikovim ali z
drugimi sredstvi storiti izredni napor,
da se spravi armada in vojni stalež 277,

000 mož, to je, 150,000 mož več, nego
znaša sedanji vojni stalež.

Ne v Evropo.

5) Zavezna vlada zazdaj nikakor ne
namerava, poslati ameriških čet v Ev-
ropo, čeprav utegne tak razvoj slediti
v šestih mesecih, ako bodo zahtevale
okolščine.

6) Predsednik in njegov kabinet ni-
sta za to, da se v ameriških lukah in-
ternirane (zaprete) ladje zasežejo. Če
se pozneje pokaže slučaj nujnosti, da
bo zasega neobhodno potrebna, po-
tem bo plačan vsak dolar vrednosti
ladij.

Proti vojni.

Kakor je naznanil eden ministrov
po današnji seji, je predsednik še ved-
no proti temu, da kongres napove
Nemčiji vojno. Rajši bi, če bi hotel
kongres enostavno izjaviti, da obstaja
vojsko stanje vsled nemških vojnih
dejanj. Potem bi Združene Države
lahko ustavile sovražnost, brzko Nem-
čija opusti vojskovanje s podmorski-
mi čolni. Po g. Wilsonu priporočani
načrt bo odgovornost za pričetek in
dokončanje vojne naprtil nemški vladi.

Novo posojilo.

Zavezno oblastvo rezervne banke je
napram novemu francoskemu vojne-
mu posojilu v znesku sto milijonov
dolarjev, katero je Morgan & Co. prav
kar razpoložil v Združenih Državah,
izredno simpatično in mu bo po
vseh močeh pomagalo k uspehu. V
tem oziru je znamenito, da je oblastvo
svoje zadržanje od zadnjega poletja
temeljito izpremenilo.

Kot vojno naredbo bo zavezna
vlada pozneje prejone razpoložila la-
stno posojilo in je dala na razpolaga-
nje entitativnim zaveznikom.

Whitlock iz Belgije odpoklican.

Washington, D. C., 24. marca. —
Ameriška pomožna akcija v Belgiji
pod vodstvom poslanca Whitlocka je
bila v vsej obliki umaknjena. Državni

department je izdal tozadevno na-
znanilo.

Ameriški komisariji bodo, kolikor je
to mogoče, nadomeščeni po nevtralnih
komisiji pod holandskim vrhovnim
nadzorstvom. Whitlock se poda v
Havre, začasni sedež belgijske vlade.

Iz razlogov človečnosti je želeli, da
se pomnožno delo nadaljuje. Nizozem-
ska vlada je bila naprošena, da stopi
v zvezo z uradom komisije v Rotter-
damu.

Tajnik Lansing je po naročilu pred-
sednikov izrazil holandski vladi nje-
govo zahvalo za njeno radovoljnost,
prevzeti pomožno delo.

Predsednik je prišel do sklepa, ame-
riško pomožno delo v Belgiji ustavi-
ti vsled okolnosti, da ni mogoče mišesar
pridobiti po daljšem bivanju Američa-
nov v ožemlju, zasedenem po Nemcih.

Pravijo, da se veliko število holand-
skih dijakov pritegne k aktivni po-
moči.

Ameriška pomožna komisija je o-
skrbovala 9 milijonov oseb v Belgiji
in en milijon v severni Franciji.

Takoj po prekinjenju diplomatskih
odnosov med Nemčijo in Združenimi
Državami je nemško vojaško obla-
stvo odredilo, da so vsi Američani za-
pustili deželo, razen Whitlocka in treh
drugih, ki so bili v Bruslju pridržani.

Formalna odpoved.

Vlada Združenih Držav je v vsej
obliki odbila prošnjo nemške vlade,
prusko-ameriški pogodbi z let 1799 in
1828 modernizirati in razširiti. Držav-
ni department je zastopniku Nemčije,
švicarskemu poslancu dr. P. Ritter
izjavil, da se na željo nemške vlade
z dne 10. februarja ne more ozir ja-
mati.

Dočim je vlada odbila predlog kot
tak, vendar ne bo ravnala nasprotno
duhu pogodb in Nemcev v Združenih
Državah nadlegovala, dokler ne za-
krivijo kakega prestopka proti dežel-
nim zakonom.

Vojni department je že določil način
ravnanja s sovražnimi podaniki in dal
prednost kanadski metodi. Samo taki
bodo internirani, ki so videti državni
nevarni.

Wilson sklical vzhodno milico.

Washington, D. C., 25. marca. — Ko
je pričakovati, da kongres čez teden
dni proglasi vojno stanje z Nemčijo,
je predsednik Wilson izdal danes svo-
ja prva javna vojaška povelja za o-
brambo dežele.

Sklical je v zavezno službo enajst

polkov, tri stotnije in dva bataljona
narodne straže v vzhodnih primorskih
državah, skupaj približno 12,000 mož, v
krajevne policijske svrhe.

Preuredil je armadne departmente
in premestil razne poveljnike. General
Leonard Wood, priznan kot najspo-
sobnejši častnik in taktik v armadi, je
prestavljen iz New Yorka v Charles-
ton, S. C.

Povečal število mornarjev.

Povečal je nabrano moč mornarice
na zakonito najvišje število 87,000 mož
in naročil tajniku mornarice Danielsu,
naj odredi vse potrebno, da se nabere
27,000 novincev, kolikor jih nedostaja
mornarici do vojnega staleža.

S tem zadnjim korakom je predse-
dnik privrkal uradno priznal pretečo
nevarnost vojne. Ravnal je po pred-
pisu pomorskega zakona, da "je pred-
sednik s tem pooblaščen, kadarkoli je
po njegovem razsodku zaostna de-
želna nujnost, povečati obstoječo moč
mornarice na 87,000 mož."

Amer. parnik torpediran.

Washington, D. C., 22. marca. —
Ameriški konzul Mahin v Amsterdamu
je brzojavil državnemu depart-
mentu nocoj, da je bil ameriški parnik
"Heraldton" včeraj blizu Terschellinga,
Holandija, torpediran brez svarila in
pogreznjen, in da je 20 mož posadke
utonilo.

Konzulova brzojavka se glasi:
"Standard Oil-ladja 'Heraldton' iz
Philadelphije za Rotterdam, naklad
petroleja, torpedirana brez svarila 8:15
zvečer 21. t. m., 25 milj severno od
Terschellinga, Holandija. Dvajset mož
posadke utonilo. Eden umrl za po-
škodbami. Drugi rešeni v severno
Holandijo. Podmorski čoln bil videti
po torpediranju. Več podrobnosti
sledijo."

Strašen vihar v Indiani.

New Albany, Ind., 24. marca. — U-
činki ciklona, ki je lomastil čez to
mesto zadnji petek, so bili še resnejši,
nego je bilo izprva poročano. Pomožni
odmrtvi je nocoj naznanilo, da je števi-
lo mrtvih sedaj 46, hudih ranjenih 200,
od katerih utegne najmanj 10 umreti,
in da je 500 družin brez strehe.

Dvestoinpetdeset državnih vojakov
straži razdejani del mesta pod pove-
ljem, ustreliti vsakega, ki bi se drznil
pleniti.

Pomožno delo ni bilo še nikdar tako
hitro organizirano. Komaj še je po-
drla zadnja hiša na poti viharja, ko je
župan R. W. Morris oskrbel pomožni
odbor in odredil vse potrebno za vse
prizadete.

Škoda na lastnini znaša \$1,133,000.

Praktična dobrodelnost.

New York, 22. marca. — Julius Ro-
senwald, predsednik trdke Sears,
Roebuck & Co. v Chicagu, je brzoja-
vil judovski pomožni akciji tukaj, da
je pripravljen, k skladom 10 milijonov
prispevati en milijon, s tem pogojem,
da se nabere devet milijonov od dru-
god. Denarji so določeni za Jude na
Poljskem, pomanjkanje trpeče vsled
vojne.

Vohuna obsojena.

New York, 22. marca. — Albert San-
dler in Charles Wunnenberg, ki sta bila
včeraj spoznana za kriva vohunstva,
sta bila obsojena v dvoletni zapor
v zvezni kaznišnici in v plačanje \$2-
500. Poslala sta ogleduhe na Angle-
ško.

Učinek blokade.

Washington, D. C., 22. marca. —
Nemška vojna z U-čolni je povzročila
zmanjšanje ameriškega izvoza na ži-
vilah v mesecu februarju za kako tre-
tjino. Po tozadevni statistiki trgovin-
skega departmenta so se zmanjšale
odposlatve živil v vrednosti od \$105,
000,000 v januarju na \$67,000,000 v fe-
bruarju. Skupne odposlatve so padle
od \$613,500,000 na \$466,500,000.

K oborožbi.

Washington, D. C., 22. marca. —
Mornarica je za 13,514 mož "prekrta-
ka", če hoče doseči zakonito število
74,500 mož. Sedaj je novačenje naj-
močnejše.

Odkar je kongres v septembru od-
redil najmanjše število 74,500 mož, je
bilo nabranih 5,454 mož. Pomorski
department je zagotavljal, da odre-
no število zadošča za vse brodovje.

Obsoja nemški barbarizem.

Pariz, 25. marca. — Francoska vlada
je naročila svojim zastopnikom v vseh
nevtralnih deželah, protestirati proti
"činom barbarizma in pustošenja od-
strani Nemcev" na ozemlju, katero so
zapustili v severni Franciji.

Podrobna poročila
o vojnih dogodkih.

Na zapadni ali francoski fronti se
Nemci po večdnevem umikanju
končno ustavljajo.

PRIČAKOVATI VEČJE BITKE.

Z laške, makedonske, rumunske in ru-
ske fronte le pičle novice.

Laška fronta.

Rim, 22. marca. — Poskušani so-
vražni napadi proti slemenom gore
Sief in gore Croche so bili popolnoma
odbiti v torek zvečer. Včeraj je slo-
bo vreme omejevalo topniške boje.
Delavnost naših patrol je povzročila
spopade, ugodne za nas.

Rim, 23. marca. — Znatno topniško
delovanje je bilo včeraj ob zgornji re-
ki Vanoi, v Travignolski dolini in na
juljski fronti. Patrolni spopadi so
bili na več točkah. Nekaj mož smo
ujeli.

Avstrijski topovi grmijo.

Rim, 24. marca. — Na juljski fron-
ti je sovražno topništvo včeraj kazalo
živahnejšo delavnost v okoliših vzhod-
no od Gorice. Ena naših vojnih bol-
nišnic v mestu je bila zadeta. Usmr-
čen ali ranjen ni bil nihče.
Na Krasu smo snoči odbili napad
južno od Kostanjevice. Nekaj mož
smo ujeli.

Makedonska fronta.

Berlin, 22. marca. — Višine, zavzete
severno od Bitolja 20. marca po naših
četah, so bile podvržene včeraj moč-
nim francoskim napadom, ki so se vsi
izjalovili. Manjši napadi na ozemlju
med jezeroma so bili enako brezus-
pešni.

Pariz, 23. marca. — Silni spopadi so
se vršili severno od Bitolja (Srbija)
za posest Griča 1,248, ki je naposled
ostal v naših rokah, vkljub ponovnim
napadom po Nemcih in Bolgarih.

Skupaj, včevši številke v prejšnjih
poročilih, smo ujeli v tem okrožju do
21. marca 24 častnikov in 1,770 mož
ter uplenili enajst strojnih pušek in
dva zakopna topova. Med isto dobo
so Britanci zbili tri sovražne zrako-
plove.

Položaj neizpremenjen.

Berlin, 24. marca. — Makedonska
fronta: Položaj je neizpremenjen. Spo-
padi med Ohridskim in Presbajskim
jezerom in blizu Bitolja so videti kon-
čani zazdaj.

Pariz, 25. marca. — Dan je bil po-
kojen, izvešči Bitoljski okraj, kjer
je bilo običajno topniško streljanje.

Rumunska fronta.

Petrograd, 22. marca. — V smeri
Fokšanov razvija sovražnik silno zrako-
plovsko in topniško delavnost. Na
ostali fronti je obojestransko strelja-
nje.

Berlin, 22. marca. — Fronti nadvoj-
vode Jožefa in feldmaršala von Mac-
kensena: Vojaška delavnost se oživlja.

Petrograd, 23. marca. — V smeri
Fokšanov razvija sovražnik živahno
topniško in zrakoplovsko delavnost.

V smeri Braile so naši oddelki snoči
pregnali sovražnika iz postaj Vadeni
in Halt, južno od vasi Vadeni.

Nemški zrakoplovi so spuščali bom-
be na Galatz.

Ruska fronta.

Petrograd, 22. marca. — V smeri Li-
de ob reki Berezini v okrožju Zabere-
zyne in Potašnje je sovražnik po dol-
gotrajnem bombardiranju napadel naše
postojanke in jih zavzel. Z našimi
protinapadi je bil izgnan iz Potašnje.
Drugi del postojank je ostal v njego-
vih rokah.

Severozapadno od mesta Brody
(Galicija) je sovražnik po topniški
pripravi napadel naše postojanke bli-
zu Baldura. Po trdovratni bitki je bil
poginjal pajaz v svoje zakope.

Berlin, 22. marca. — Fronta princa
Leopolda: Blizu reke Berezine, vzhod-
no od Lide, so nemški napadni oddel-
ki prodrli na fronti štirih kilometrov
onostan prvih ruskih okopov do dru-
ge postojanke. Razdejali so dve o-
brambni napravi in se vrnili z 225 u-
jetniki; uplenili so tudi dva vrtilna to-
pa, šest strojnih pušek in štirinajst
minskih metalnic.

Rusi zavzeli izgubljene zakope.

Petrograd, 23. marca. — Zapadna
(ruska) fronta: V smeri Lide, ob re-

ki Berezini, v okrožju Zaberezyne smo
po številnih protinapadih z bajone-
tom zopet pridobili zakope, včeraj o-
svojene po sovražniku. Postojanka je
obnovljena.

Na ostali fronti je bilo ogledovanje
po skautih in obojestransko streljanje.

Francoska fronta.

London, 22. marca. — Sovražnikov
odpor narašča ob naši celi fronti za-
padno od St. Quentin proti jugu do
Arrasa. Hudi snežni viharji med dne-
vom so tudi ovirali naše prodiranje.
Vendar smo izvedli nekaj uspešnih
napadov.

Pariz, 22. marca. — V okrožju St.
Quentina, med rekama Somme in Oise
severno od reke Aisne in drugod so
Nemci hudo napadali, pa brez uspeha.
Berlin, 22. marca. — Na obeh straneh
rek Somme in Oise so bili spopadi
med prednjimi oddelki ugodni za nas.
Na levem bregu reke Meuse (pri Ver-
dunu) je bil sovražni napad odbit po
našem streljanju.

Francosi napredovali.

Pariz, 23. marca. — Med rekama
Somme in Oise so naše čete tekom
dneva izvedle živahen napad s popol-
nim uspehom. Vkljub trdovratnemu
odporu je bil sovražnik potisnjen na-
zaj na široki fronti na daljavo od ene
in četrtilje do poltretje milje sever-
vzhodno od St. Quentinške kana-
la. Tudi drugod smo napredovali.
Mesto Le Fere je pod vodo, ker se
Nemci ponekod zatekajo tudi k popla-
vam.

London, 23. marca. — Na številnih
točkah naše fronte je prišlo do spo-
padov med našimi patrolami in so-
vražnimi oddelki. Ponekod smo zo-
pet napredovali.

Berlin, 23. marca. — V zvezi z več
sunki po naših in sovražnih ogledoval-
nih oddelkih je bilo streljanje naše
artiljerije ob brežini v Flandriji in v
odseku Arras živahnejše. Nekaj uje-
tnikov je ostalo v naših rokah.

Turška fronta.

Petrograd, 22. marca. — Kavkaška
linija: V smeri Djevana in Bagdada se
zasledovanje sovražnika nadaljuje.

Petrograd, 23. marca. — V sredo
zvečer je skupina naših skautov pro-
drila neopaženo v sovražne zakope
blizu Hatvana, na jugozapadnem bre-
gu jezera Vano, in z drznim napadom
brez streljanja ujela tri častnike in 18
Askarov ter uplenila dve strojni puški
in nekaj drugih vojnih potrebščin.

V smeri Kasnolihirina so naše čete
16. marca po bitki, ki je trajala šest-
najst ur, prepele Turke iz njih po-
stojank blizu Charezeje in zasedle Ala-
bad, kakih 40 milj od mezopotamijs-
ke meje, ter začele s turško divizijo
blizu Kerinda bitko, katere izid še ni
znan.

DENAR V STARO DOMOVINO.

pošljemo skozi najzanesljivejše ban-
čne zavode. Tam izplača denar c. kr.
pošta.

Dokler ni vojna med Ameriko in
Avstrijo napovedana se denar še ved-
no lahko pošlje po pošti ali brzojavno,
ker razmere so še nespremenjene. Na-
vadno se denar izplača v stari domovi-
ni v štirih do šestih tednih, če poslan po
pošti, če poslan brzojavnim potom, se
izplača v 3. do 6. dneih sigurno.

Mi garantiramo, da denar ne bo
zguljen.

Za pošiljatev večjih vsot in za hitre-
jo izplačitev pošiljatev, je priporočati,
da pošljete denar potom brezžičnega
brzojava (Wireless). Vsaka beseda v
naslovu stane 65 centi. Tako lahko
sami računate cenę brzojava.

IZVIRNO POBOTNICO, katero je
lastnoročno podpisal prejemnik, ko
je denar v stari domovini prejel, bomo
poslali vsakemu pošiljatelju, ko jo
prejmemo.

Cene denarja se nepričakovano spre-
menijo, in v takem slučaju pošljemo
denar po ceni onega dne, ko smo ga
prejeli, da ne trpimo občutne škode.

Danes pošljemo:

10 K za...\$1.40 100 K za...\$ 12.50
25 K za...\$3.50 500 K za...\$ 62.50
50 K za...\$6.50 1000 K za...\$125.00

AMERIKANSKI SLOVENEK

bančni oddelk,
1006 N. Chicago St. JOLIET, ILL.

Niti ladja veslarica ne bi mogla priti skozi minske naprave, ki ščitijo ameriške luke.

Photos by American Press Association.

Nabrežno topništvo in inženerski
voj sta skrbno z minami zaščitila vhod
do vodovja v neposredni bližini mesta
New Yorka.

Veščaki pravijo, da ne bi niti sovra-
žna ladja veslarica mogla pluti skozi
položene mine nepoškodovana; obe-
nem pa je preskrbljeno za prost pre-
hod prijateljskih ladij. Mine, kakršne
so videti na sliki, so zmogljive razde-
jati tudi največje ladje. Razdevalna moč
takih min se je pokazala mnogokrat
v evropski vojni.

Od nabrežne artiljerije zavisi iz-
popolnitev obrambe, začete po mor-
narici, ko pridejo sovražne ladje v dol-
gi streljaj velikih topov in možnarjev,
s katerimi so opremljene trdnjave o-
krog New Yorka. Nabrežne artilje-
rije naloga je tudi gledati na to, da no-
bena sovražna ladja ne ostane cela,
kadar pride v minskih okoliš. Št. 1, pri-
pravljeni za spustitev mine v morje;
št. 2, čoln za prevažanje min iz patrol-

ne ladje na kraj polaganja; št. 3, po-
laganje min blizu Fort Wadswortha,
N. Y.; št. 4, prizor na krovu ameriške
ladje za polaganje min, ko so polaga-
telji pripravljani za položitev velike
mine.

Amerikanski Slovenec

Ustanovljen 1. 1891.

Prvi, največji in edini slovenski katoliški list za slovenske delavce v Ameriki ter glasilo Družbe sv. Družine.

Izdaja ga vsaki tork in petek Slovensko-Ameriška Tiskovna Družba Inkorp. l. 1899.

v lastnem domu, 1006 N. Chicago St. Joliet, Illinois.

Telefoni: Chicago in N. W. 100.

Naročnina:
Za Združene države na leto.....\$2.00
Za Združene države za pol leta.....\$1.00
Za Evropo na leto.....\$3.00
Za Evropo za pol leta.....\$1.50
Za Evropo za četrt leta.....\$1.00

PLAČUJE SE VNAPREJ.

Dopisi in denarne pošiljke naj se pošiljajo na:

AMERIKANSKI SLOVENEK
Joliet, Illinois.

Pri spremembi bivališča prosimo naročnike, da nam natančno naznačijo POLEG NOVEGA TUDI STARI NASLOV.

Dopise in novice priobčujemo brezplačno; na poročila brez podpisa se ne oziramo.

Rokopisi se ne vračajo.

Cenik za oglase pošljemo na prošnjo.

AMERIKANSKI SLOVENEK
Established 1891.

Entered as second class matter March 11th, 1913, at the Post Office at Joliet, Ill., under the act of March 3rd, 1879.

The first, largest and only Slovenian Catholic Newspaper for the Slovenian Workingmen in America, and the Official Organ of Holy Family Society.

Published Tuesdays and Fridays by the
SLOVENIC-AMERICAN PTG. CO.
Incorporated 1899.
Slovenic-American Bldg., Joliet, Ill.

Advertising rates sent on application.

Iz slovenskih naselbin.

Joliet, Ill., 26. marca. — Velika noč se bliža. Praznovali jo bomo dne 8. aprila. Za velikonočne praznike si ljudje navadno nabavijo kaj novega, kako novo obleko, ali kako novo reč kot darilo za svoje. Kje si boste omislili te stvari? Pri tistih g. trgovcih, ki podpirajo s svojimi oglasi Amerikanskega Slovenca. Svoji k svojim!

— Iz bolnišnice sv. Jožefa: Mrs. Mary Zabukovec, iz 901 N. Bluff st., je bila pripeljana v bolnišnico v soboto in trpi za vročinsko boleznijo. Tudi njeno 8 let staro hčerko Mary so poslali v isto bolnišnico z materjo vred. — Frank Mihelič, 8 let stari sinček rojaka Jake Miheliča, Irving street, ki je bil v tork zvečer povožen po nekem avtomobilu in hudo poškodovan na glavi, se nahaja na poti okrevanja, kakor čujemo. — G. Martin Rakar je zapustil bolnišnico ozdravljen.

— Gospa Frances Predovich iz Puebla, Colo. (in ne iz Denvera, kakor smo poročali po napačni informaciji zadnjič), je zapustila Joliet v četrtek popoldne in se vrnila domov. Tukaj je bivala gospa skoro štiri mesece, in sicer na obisku pri svoji hčeri Frances omoženi Joseph Sitar, 607 N. Hickory street, soprogi dobro znanega slovenskega trgovca (801-803 N. Chicago st.) Med svojim tukajšnjim bivanjem je gospa obiskala svojo drugo hčer Lino omoženo Kekič v Whitingu, Ind., potem družino g. Anton Horwato v Chicagu, katere hčerka Julka je omožena Joseph Rus v Pueblu. Gospa Frances Predovich kar ni mogla prebraviti lepe naše naselbine slovenske v Jolietu, ki se po njenem mnenju razvija v pravi slovensko-amerikanski duhu, tako da je lahko v zgled vsem drugim slovenskim naselbinam v Ameriki, je rekla gospa Predovich. Gostoljubno je bila sprejeta v premočnih slovenskih hišah. Zlasti se želi zahvaliti za prisrčni sprejem č. župnika John Plevniku, katerega pozna še iz stare domovine, kajti oba sta si ožja rojaka, gospa je namreč rojena v Logatcu; potem spoštovanim družinam John Grayhek, dr. M. J. Ivec, Anton Sitar, Joseph Zalar, John Tezak; nadalje gđini. Dečman, g. Steve Vertinu, g. Ani Stukel itd. Gospa Predovich pozna vse odlične osebnosti v naši novi in stari domovini ter je navdušena Slovenka; zato je tudi vse svoje sine in hčere odgojila v pravi slovenski duhu, tako da gorijo

za Ameriko in Slovenijo. Vsaka taka gospa zasluži javno pohvalo.

— Sv. Jožefa so lepo praznovali v raznih naših družinah in krogih, kakor smo izvedeli, nekoliko pozno sicer, ampak ne prepozno. Lepo so se imeli razni Jožefi in Josipi in Joški in Pepčki zlasti v salunu g. Johna Horvatha, 801 N. Chicago st. Potem v gostoljubni hiši g. Josipa Sitarja, 607 N. Hickory st., kjer je bila na predvečer imenitna gostija, tako da lepih spominov še do danes ni konca. Blagor njim...

— Požar. Včeraj, to je v nedeljo, zarana je nastal v notranjem delu mesta nevaren požar, in sicer pod h. št. 115 Vaburen street, kjer sta popolnoma zgoreli Adam's Hall in Columbia Laundry. Ker je pihal močan veter od juga, je bil ves severni del delnice ward v največji nevarnosti; kajti velike iskre in cele goreče cunjice so v vetru letele proti severu in ogrozile lesena poslopja. In taka iskra je obšla na južnem delu strehe velikega lesenega poslopja Turnhalle in se razpasla v plamen, preteč z nevarnostjo za vse severne lesene hiše. Mestnim ognjegaščem, ki so točno dospeli na lice mesta, se je zahvaliti, da ni bilo večje nesreče.

— Izpremembe v tiskarni Amer. Slovenca. G. Alex Ross ni več foreman v naši tiskarni. G. Joseph Avsec je zopet uslužben v tiskarni. Vse je v najlepšem redu, in vsa tiskarska naročila se sprejemajo in izvršujejo z največjo natančnostjo.

Joliet, Ill., 28. marca. 1917. — Društvo sv. Cecilije št. 12 D. S. D. bode imelo skupno velikonočno spoved in sv. obhajilo, in sicer spoved dne 31. marca, skupno sv. obhajilo pa dne 1. aprila pri osmi sveti maši.

Nadalje naznanjam, da se bo vršila ravno isti dan, to je v nedeljo 1. aprila redna mesečna seja ob 2. uri popoldne. S sestrskim pozdravom.

Mary Stefanich, tajnica.

La Salle, Ill., 22. marca. — Pobralla je šla in kopita — starka zima. Na drevju popki cvetijo in se razvijajo; a med njimi ptički drobni lepo žvrgole in svetu oznanjujejo, da — pomlad je spet v deželi...

Zima je nekoliko ponehala, — pa saj je že tudi čas! Kar se pa tiče dela, pa sedaj v La Salle ni preslabo. Tovarne za cement so konečno po dolgem obnavljanju vendar proglasile 8 (osem) urni delavnik. Seveda da družbe niso to same rade storile, ampak bojijo se, da bi jim njihovi delavci zopet ne ostavili njihovih zakajenih in zaprašenih barak. Delavcem plačujejo nekako okrog \$3.00 in tudi čez, kakor imajo prostore. Premogrovni obratujejo tudi stalno sedaj, kakor bodo še v bodoče. V tej okolici je zaposlenih veliko Slovencev v premogorovih. Da je delo v premogorovih bolj nevarno kot drugje, se ve.

In ravno predzadnjo nedeljo smo pokopali rojaka Frank Feliciano, ki je postal žrtev premogorova. Pokojnik je prišel v Ameriko nekoliko pred petimi leti in je živel, razum nekaj mesecev v Colorado, ves čas v La Salle, kjer je delal v premogorovu. Bil je vseskok tih in blag mož. V domovini zapuša že priletnega očeta v Škocjanski fari, v Clevelandu pa dva brata. Pokojnik je bil član društva sv. Barbare št. 3 J. S. K. J. in društva sv. Barbare št. 7, Forest City, Pa.

Pogreb se je vršil 18. t. m., kojeva so se vdeležila štiri slovenska društva, in sicer: Dr. sv. Družine št. 3 D. S. D., dr. sv. Družine št. 5 K. S. K. J., dr. Vitezi sv. Martina št. 75 K. S. K. J. in pa društvo sv. Barbare št. 3 J. S. K. J.

Petega društva, kojeva je bil pokojnik član, in to je dr. sv. Barbare št. 7 Forest City, Pa., pa ni bilo! Zakaj ne? Vemo! Ker pri dotičnem društvu je kopica "rudečkarjev"! Pač pomilovanja vredno društvo!

Pokojniku večni mir in pokoj! Sorodnikom pa naše sožalje.

Poročevalec.

Milwaukee, Wis., 21. marca. — Spoštovani A. Slovenec! Blagovolite priobčiti par vrstic v list. Tukaj v naši slovenski naselbini se smrt večkrat oglasi in nam jemlje naše slovenske brate in sestre. Pred kratkim je pobrala gospo Trchan in M. Vihar in go. Cimermančič in hčerko T. in F. Hodne. In bratov Hrvatov tudi vedno dosti pokosi smrt. — Z delom gre še precej dobro tukaj, samo plače so bolj male. — Tebi, A. Slovenec, pa želim mnogo naročnikov in da bi naša kmalu mogel vsak dan obiskovati, ker te zelo pričakujemo.

J. Wodovnik.

Drobiž iz slovenskih naselbin.

Cleveland, O. — Rev. A. Berk postal župnik. Pod tem naslovom poroča "Sloga" z dne 22. marca sledeče: Rev. A. Berk je prejel pretečeni teden pismo Milostnega gospoda škofa Farrelly, v katerem ga imenuje župnikom novo ustanovljene slovenske župnije v Barbertonu, O. S tem imenovanjem smo zgubili Slovenci v Clevelandu moža, ki je bil velika opora slovenski župniji. Vedno je deloval za

procvit župnije, veliko dobrega je storil za naš list in tudi posameznikom je rad pomagal. Kadar ga je kdo prosil za pomoč ali za kakšno nasvet vse je rad storil, in vsled tega so ga župljani spoštovali in ljubili. Kaj težko nam je bilo pri srcu, ko smo se poslovili od njega v sredo, ko nas je zapustil. Prepričani smo, da ni častiti gospod rad odšel od nas, akoravno ni bil "povsod" priljubljen, vendar mu je bilo težko slovo. Rev. A. Berk pa ostane nam v trajnem spominu. Upamo pa, da tudi on nas ohrani v prijaznem spominu in nas večkrat obišče. Barbertončani pa naj bodo veseli, ker so dobili takega moža za župnika. Rev. A. Berk in Barbertončanom pa častitama na njihovem napredku. — Za duhovnega pomočnika pri sv. Vidu mesto Rev. A. Berka je bil imenovan Rev. J. Novak. — V tovarni American Steel & Wire Co. se je ponesrečil rojak Math Turk, stanujoč 1328 E. 55 St. Zlomilo mu je levo nogo. — Umrila je Kristina Marolt, stanujoča na E. 113 cesti. — Pretečeni teden je umrla Marija Razderh, stanujoča na E. 39. cesti. Zapustila je siromašno družino, kjer bolezni otroci. Pokojnica je zapustila moža in 6 nepreskrbljenih otrok. Doma je bila iz Dobropolj, kjer zapuša stariše in 2 sester. V Ameriki je bivala 12 let. Bila je članica dr. sv. Ane, S. D. Z., katero ji je priredilo tudi dostojen pogreb.

AMERIKANIZEM.

(Angleški spisal W. J. Bryan, bivši državni tajnik.)

Amerikanizem, če primerno določim, je krepost, ki bi se morala nahajati v vsakem Američanu; to je, če je določen kakor tista vdanost do blagostanja te dežele, ki vodi vsakega ameriškega državljanca, najsi je tukaj rojen, ali naturaliziran: poganjati se za korist Združenih Držav najprej in biti voljan, služiti deželi s polnim srcem vsak čas, bodisi v miru ali v vojni. Ker ima vsaka krepost svoj posnetek, je pričakovati, da bo beseda "Amerikanizem" in "ameriški" zlorabljena, in sicer kot preteza za predosode, ki so nedostojni za patriotskega državljanca. Amerikanizem ne zahteva, da ne trpiš čenčanja med raznimi skupinami državljanov, razdeljenih po črtah pokolenja. Želja vseh dobrih državljanov bodi, olajšati spojevanje (amalgamacijo) in prilikovanje (asimilacijo) raznih življenj našega prebivalstva. To se ne more storiti z vznepanjem plemenskih zoprnosti! Amerikanizem obsega torej krščansko ljubezen napram drugim Američanom, kakor tudi vestno izpolnjevanje dolžnosti, ki jih ima vsak državljan do svoje vlade.

RAZNE VESTI.

(Po "Hrvatskem Svijetu", New York.)

O Wilsonovi noti.

("Edinost", 26. I.) — "Da, v naša srca prihaja nova vera, uteha in nada. In ako se nam vidi cilj še daleč za gorami, vendar znamo in verujemo, da se mu polagoma približujemo, ko dela zanj tako velik činitelj in silna moč mednarodnega življenja, borec se z najostrejšim in najsvetlejšim orozjem za koristi in ideale človeštva: mir, bratoljublje, človečnost, napredek, pravico, enakost in svobodo ljudi, držav in narodov — vseh velikih in malih..."

On razvija svoje misli in svoj program za osnove novega življenja med državami in narodi na velikem principu: pravico do življenja in svobode vsem — velikim in malim! Njegovo blagovest pozdravljajo milijoni ljudi, kateri so blagega srca in hrepene po miru, a zlasti jo pozdravljajo avstrijski narodi, ki blagoslovljajo gospoda Wilsona, ker je v velikem trenutku s svojo veliko veljavo potrdil pred celim svetom veliko načelo, na katerem snujejo oni — avstrijski narodi — že odnekad vse svoje nade: načelo samostojnosti in svobode za vse, pravico do življenja in razvoja vsem — velikim in malim!"

Srbsko poslanstvo v Švici.

("Slovenski Narod", 24. I.) — "Srbska vlada, katere dosedaj ni imela v Švici svojega poslanca, je z novim letom ustanovila v Bernu svoje poslanstvo. Za poslanca je imenovan dr. Slavko Grujić, sin znanega srbskega generala. Dr. Grujić se je oženil z bogato Američanko, katere je za časa vojne razvila v Združenih Državah Severne Amerike veliko propagando v korist Srbije in nabrala za srbske dobrodelne potrebe velike vsote denarja. Švicarske novine so povodom njegovega imenovanja donesle članke o srbskem narodu in o Srbiji."

Italijani za Čhe.

"Il Secolo" (26. I.) javlja, da je bil v Rimu ustanovljen "Italijanski odbor za česko-slovaško neodvisnost". Odboru načelujejo Enrico Scodnik, Gino Scarpa in Francesco Spada, ki so izdali proglas, navajajoč koristi Italije v osnovevanju svobodne Čške. Proglas se zaključuje takole: "Ko Italija doseže in obnovi svoje pravice na Jadranu, bode s starodavnim svojim duhom

svobode in s plodno politiko jasnih trgovinskih dogovorov in širokih koncesij lahko pozvala, da se poslužujejo dobrodelnosti njene oblasti na tem morju tudi Čehoslovaki, kateri najdejo za svojo trgovino v Trstu in Reki, (?) zopet italijanskih, dobrih luk v priateljstvih rokah."

("Secolo" med tem dela razen za zajca, kateri je še na polju. Trst in Reko treba najprej vzeti Avstrijcem, a potem Jugoslovanom, katerih mišice, kakor Italijani dobro znajo, niso preslabe za italijansko šijo (tilnik)! Op. ur. H. S.)

DELAVNOST DUHOVNIKA NA BOJNEM POLJU.

(Iz "Slovenca".)

"Esti Ujsaj" je prinesel iz peresa vojnega duhovnika Marka Deckerta genljiv in pretresljiv popis poslednjih trenutkov umirajočih vojakov: "Na vrh, kjer smo se bojevali," pripoveduje duhovnik, "so vsa polja pokrita s snegom. Podnevi zmanjšuje se nekoliko gorko solnce hud mraz, ali ponoči brije tem bofi ledena sapa z gora. V teku enega tedna se je pripetilo dvakrat, da so celo grmeli topovi, sikale granate, prasketale puške. Kako smo vse to prestali, si še zdaj ne morem pojasniti. Boj je končal šele jutraj s porazom Rusov. Nato se je pričelo naše delo. Ves čas, kar je divjal boj, sem bil skrit v dovolj globoki jami, kakšnih 10 do 15 metrov za rojno črto. Nad glavo so mi žvižgale krogle, poleg mene so trgale, kar so dosegle, granate. Ves čas sem molil na pol šepetaje za padle v tem strašnem boju. Posamezno so se pojavljali sanitetji in odnašali obezane vojake. In privlekel se je do mene nadporočnik pehote in toliko, da se ni zgrudil k meni v jamo. Iz rana mu je curljala kri. Poznal me je kakor duhovnika. "Vode, častiti gospod!" je izpregovoril pretrgano, "pa to-le pismo za mojo mater!" Ko sem hotel nanj posvetiti s svojo električno svetilko, je bil že — mrtve. Oddal sem na pošto njegovo zadnje pismo. Mi vojni duhovniki si ogledamo bojišče po bitki s sanitetnimi vojniki vred. Kdor daje še najmanjši znak življenja, pa mu pomagamo in ga pokrepiamo. Mi duhovniki se obračamo k umirajočim in k mrtvim. Koliko bledečih ustnic zdihne svoj zadnji poljub na križ, ki ga podajamo umirajočim in koliko ohlajajočih se rok je z zadnjim napetjem svojih moči stisnilo moje roke! Med umirajočimi na bojnih poljanah ni verskega vprašanja. Prisegam pri svoji veri, da sem čul, ko sem se sklonil nad nekim ranjenecem, jasno besedo "žid", izgovorjeno v nemškem jeziku, in da sem pomislil zanj v hebrejščini. Videl sem nepopisne prizore. Presenetljivo je, koliko dobrot in sočutja je v človeškem srcu v velikih trenutkih skupnega trpljenja! Videl sem na svoje oči, kako je ranjen kozak poljubljal svojega tovariša, ogrskega vojaka na obličje, in kako mu je naredil, ko je ogrski vojak izdihnil svojo dušo, križ na čelo. Nepopisno žalostni in pretresljivi so pogrebi na bojnem polju. Kadar se sovražnik oddalji, prihajamo in izkopamo grobe in vanje zasadiamo toliko križev ali lesenih znamenj, kolikor je v njem zagrebenih junakov. — Padlo moštvo polaganje v grohe, po pet do deset skupaj, častnike pokopavamo, ako mogoče, posamezno. V žepu nekakega nadporočnika smo našli posebno pismo. List je napisala njegova žena tisti dan, ko je mož odhajal na vojno. Na listu sta bila oba podpisana. V tem pismu je prosila žena, da bi bil njen mož, če pade, pokopan v posebno označenem grobu, ker bi rada dala njegovo truplo prepeljati domov. Pokopali smo torej častnika vrh holma, privlačili na grob velik kamen in sporočili njegovo smrt in grob njegovi ženi. Dočim imajo sanitetni vojniki opraviti pri pokopavanju, molili mi duhovniki nad grobovi in beremo svete maše. Kmalu potem je na grobeh vse polno cvetja. Iz bližnjih mest in vasi prihajajo ljudje, zlasti ženske, trumoma, bogate in siromašne, peš in v avtomobilih in pokladajo na grobove padlih vojakov krasne vence in šopke, pod katerimi se nizki grobovi kar izgubljajo. Solze resničnega sočutja se usipajo na cvetlice in močijo tuje grobove na bojnih poljanah."

Veliki knez Ciril odstopil.

London, 22. marca. — Vsi člani bivše ruske dinastije so se postavili začasni vladi na razpolaganje, tako pravi Reuterjeva brzojavka iz Petrograda. Veliki knez Ciril je odložil poveljstvo nad pomorsko gardo.

Strašni dnevi v Petrogradu.

London, 22. marca. — Umor, rop in požig je po neki Reuterjevi brzojavki iz Petrograda v ruskem glavnem mestu na dnevnem redu. Razbradnost in nasilstva je policija pospeševala, vendar, tako pristavlja jamčevalce, je bil mir kmalu obnovljen, ker je vojaštvo odločno nastopilo. Policija je bila razorožena.

Ne zaupa miru.

London, 22. marca. — O zadnjih dogodkih na Ruskem se je izrazil Bonar Law v parlamentu takole: "Dogodki na Ruskem med zadnjimi

13. dnevi so sledili drug za drugim s tako osupno naglico, da vzbujajo zanimanje vsega sveta in obsenčajo celo vse dogodke na bojnem torišču.

"Kar se je na Ruskem odigralo, spominja na prve dni francoske revolucije. Prerano je za trditve, da je nevarnost odstranjena."

Največja usluga.

London, 22. marca. — Prvi minister Lloyd George je brzojavil danes ruskemu ministrskemu predsedniku, da je po njegovem mnenju ruska revolucija največja usluga, ki jo je bilo mogoče izkazati ententnim zaveznikom. V tej revoluciji da tiči gotova obljuba, da bode kmalu strmoglavljeno tudi prusko vojaško samovladarstvo, "edina ovira miru".

Živela republika.

London, 22. marca. — Kakor brzojavlja iz Petrograda poročevalec Reuterjeve agencije, je izšla danes "Ruska Volja" s presenetljivim nadpisom "Živela republika" na prvi strani.

Nikolaj Romanov.

London, 22. marca. — Nikolaj Romanov, bivši ruski car, je po neki Reuterjevi brzojavki iz Petrograda dospel v Carskoje Selo.

"Nikolaj", brzojavlja poročevalec, "je bil videti iznemogel, a je bil na videz miren. Nosil je uniformo šestega kozaskega polka in na prsih veliki križec reda sv. Jurija."

Celo zdrave žene

slučajno rabijo toniko. Njim se priporoča Severov Regulator (Severa's Regulator). Bolne žene in one, ki imajo razne nadloge rabijo prijatelje, zdravilo, ki bo odstranilo bolečine in krepčalo zdravje. Tem ženam priporočamo, da rabijo Severov Regulator, kakor ga je Mrs. S. Sulo, Rahway, N. J., ki piše: "Rabila sem Severov Regulator, kakor ste naročili in izkazal se je popolnoma dober. Zdaj sem že mnogo zdravejša in močnejša, zato ga priporočam tudi drugim ženam." Cena \$1.00 v vseh lekarnah. Odklonite ponaredke. Če ga nima vaš lekarnar, pišite ponj naravnost na W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa. — Adv. Mar.

Usoda slavnega moža.

Dne 19. oktobra 1913 je umrl v Parizu v 85. letu svojega življenja Charles Tellier, ki mu je človeštvo dolžno hvalo, ker je izumil novo metodo, po kateri se obvaruje živila, zlasti meso, z umetnim hlajenjem. Dasi je s svojim izumom obogatil mnogo ljudi, je sam živel siromašno in umrl v bedi. Ironija usode je hotela, da mu je prišlo po pošti 1000 frankov ravno — na dan pred smrtjo. Teh 1000 frankov je prišlo iz Argentine, ki je najbolj obogatega od njegovega izuma in kjer so tudi vsled tega nabirali prispevke za

revnega izumitelja. Nabrali so bili celo 100.000 frankov, ali blagajnik je vso vsoto pomešal, tako da je za njegovo ostalo le še 1000 frankov, a še od tega ni ničesar več imel.

Originalna oporoka.

V Stolnem Belemgradu je umrl upokojeni sodnik Karel Gergey. V svoji oporoki je določil za dobrodelne zavode 200.000 K in si zagotovil, da mu mora 40 ciganskih godcev svirati pri pogrebu le vselej narodne pesmi. Določil pa je tudi, naj se izplača na dan soigračem pri taroku po — 3 krone.

LOKALNI ZASTOPNIKI (ICE) "A. S."

Allegheny, Pa.: John Mravintz.
Aurora, Ill.: John Kečevan.
Aurora, Minn.: John Klun.
Bradley, Ill.: Math. Stefanich.
Bridgeport, O.: Jos. Hočevar.
Chicago, Ill.: Jos. Zupančič.
Calumet, Mich.: John Gosenca.
Cleveland, O.: Jos. Russ in Leop. Kušljan.
Chisholm, Minn.: John Vesel.
Collinwood, O.: Louis Novak.
Denver, Colo.: George Pavlakovich.
Ely, Minn.: Jos. J. Peshel.
Enumclaw, Wash.: Jos. Malnerich.
Gilbert, Minn.: Angela Pregled.
Hibbing, Minn.: Frank Golob.
Houston, Pa.: John Pelhan.
Indianapolis, Ind.: Martin Česnik.
Iron Mountain, Mich.: Louis Berca.
Ironwood, Mich.: M. J. Mavrin.
Kansas City, Kans.: Peter Majerla.
La Salle, Ill.: Anton Kastello in Jakob Juvancic.
Lorain, O.: Jos. Perušek.
Lowell in Bisbee, Ariz.: John Gričar.
Milwaukee, Wis.: John Vodovnik.
Moon Run, Pa.: John Lustrik.
Newburg (Cleveland):

Družba

sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY)

V ZJEDINJENIH DRŽAVAH
SEVERNE AMERIKE.

Sedež: JOLIET, ILL.

Inkorp. v drž. Ill., 14. maja 1915
Inkorp. v drž. Pa., 5. apr. 1916

Vstanovljena 29. novembra 1914

Družbino geslo: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD." "VSI ZA ENEGA, EDEN ZA VSE."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik.....GEORGE STONICH, 815 N. Chicago St., Joliet, Ill.
I. podpredsednik.....JOHN N. PASDERTZ, 1506 N. Center St., Joliet, Ill.
II. podpredsednik.....GEO. WESELECH, 5222 Keystone St., Pittsburgh, Pa.
Tajnik.....JOSIP KLEPEC, Woodruff Road, Joliet, Ill.
Zapisnikar.....ANTON NEMANICH, Jr., 1002 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Blagajnik.....JOHN PETRIC, 1202 N. Broadway, Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

JOSIP TEŽAK, 1151 North Broadway, Joliet, Illinois.
MATH OGRIN, 12 Tenth St., North Chicago, Illinois.
JOSIP MEDIC, 918 W. Washington St., Ottawa, Ill.

FINANČNI IN POROTNI ODBOR:

ŠTEFAN KUKAR, 1210 N. Broadway, Joliet, Illinois.
JOHN JERICHO, 1026 Main St., La Salle, Illinois.
JOHN J. ŠTUA, Box 66, Bradley, Illinois.

GLASILO: AMERIKANSKI SLOVENEK, JOLIET, ILL.

KRAJEVNO DRUŠTVO ZA D. S. D. se sme ustanoviti s 8. člani (icami) v kateremkoli mestu v državi Illinois in Pennsylvaniji z dovoljenjem glavnega odbora. Za pojasnila pišite tajniku.

Vsa pisma in denarne pošiljave se naj naslove na tajnika. — Vse pritožbe se naj pošljejo na 1. porotnika.

Belokranjski reformatorji.

(Iz "Dom in Sveta")

SPISAL LEOPOLD PODLOGAR.

Viharna sta bila za mali slovenski narod petnajsti in šestnajsti vek. V tej dobi je pokazal Slovenec svojo žilavost in razvil vso svojo jelekno telesno in duševno moč. Na jugu je pristikal proti meji kruti sovražnik krščanstva, krvoločni Turci; njegove napade je naš narod junsko odbijal, njegove navale v slovensko ozemlje vztrajno prenašal. Potoke krvi in solza je prelihal naš praded zaradi strašne turške sile. Zgodovina te dobe bi morala biti, da se dovolj označi, pisana s krvjo. Na tisoče slovenskih sinov je padlo pod turškim mečem na slovenski meji, še več pa jih je pustilo življenje v deželi sami. Zatirano ljudstvo je pokladalo na žrtvenik domoljubja in življenje in svoj zadnji vinar kri "turški davek". Slovenske cerkve kot "turški davek". Slovenske cerkve so dale vse svoje dragocenosti, da se ne prekujejo v denar. Vključ vsem neznosnim in krvavim žrtvam je trajalo dolgo, preden je napočil za Slovenijo dan rešitve in miru. Včasih ni minilo leto, da bi ne bila preletela turška krdela enkrat ali večkrat slovenskih pokrajin. Oropana in požgana sela so se komaj dvignila iz ruševin, nova turška sila jih je v hipu zopet razdejala.

Krvavi boj je bil Slovenec v tej dobi za obstanek na lastni zemlji; pa tudi za vero svojo in svojih očetov. Kajti Turka ni gnala v boj sama želja po zemlji kristjanov, osvoboditi si je hotel tudi njih um in srce. Njegova vera mu je velevala bojevati se z neverniki tako dolgo, dokler Mohameda, začetnika turške vere, ne spoznajo vsi narodi in ne časte vsa ljudstva njihovega Alaha. Ta verski fanatizem je navduševal janičarske čete s tako silo, da se jim je morala podati dežela za deželo, ukloniti ljudstvo za ljudstvom.

Nepremagljive čete janičarjev so za libog obstojale iz samih krščanskih, v mladosti v turško sužnost odpeljanih otrok. Tam so jim vzeli vero očetov, izbrisali spomin na dom, prestrigli onake vez, ki tako tesno spaja srce vsakega Slovence z domovino. Dorasli so se od tam vračali v svojo domovino, pustili domovja, kjer je tekla njihova zibel, morili in tirali v sužnost nepoznane sorodnike. — A v tej žalostni dobi, ko je komaj preteklo eno stoletje ponavljajoče se turške sile, so silili severa v slovensko ozemlje še drugi janičarji, oboroženi "z uma svetlim mečem", in s "čisto besedo" evangelija, z verolomnimi nauki nesrečnega nemškega meniha-opadnika Lutra, za katere so hoteli pridobiti slovenski narod.

I. V začetku XVI. stoletja (1517) je začel nesrečni vitemberški avguštinec Martin Luter trostiti po Nemškem svojo krivo vero. V preprih s cerkvo je zabredel trnati verovestnik v nekatere že davno obsojene verske zmote. Pristašev za svoje nazore je našel kmalu prav obilo; odpravil je post, izpoved, zadostovanje, brezčestvo duhovnikov, redovniške obljube, čil je, da sme svobodno lastiti si vsa čisto cerkveno last, kdor je sploh do sedaj podpiral cerkev kakorkoli. To je

upala koj na dan, predobro so poznali strogost kralja Ferdinanda. Kar nastopi pred ljudstvom ljubljanski kanonik Primož Trubar (1530) in govori v prilog novi veri. Seznanil se je bil z njo v Solnogradu in na Dunaju. Tam je 1. 1522. javno oznanoval novoverske resnice Pavel Speratus, tu pa 1. 1524., dal življenje za novo vero. Njegove nauke je ponesel Trubar v javnost na Kranjskem in njegov glas se je razlegel kmalu po vsej slovenski zemlji.

Nastane vprašanje, kaj je ugledilo protestantstvu pot v naše pokrajine?

Po nenavadnih in nepričakovanih dogodkih so prišli naši kraji ravno v najožjo zvezo z Wuertemberskem, rojstno deželo nove vere. Ko so pregnali vojvodo Ulrika, je prišlo Wuertembersko pod avstrijsko vladno (1520-1535) in je postalo avstrijski fevd. Ravno okrog te dobe je slovelo daleč čez mejo nemških dežel ime Eberhard-Karlovega vseučilišča v Tübingi. Na vseučiliških stolicah so delovale predodlične učne moči, predavali so tu moške iz avstrijskih, celo iz slovenskih pokrajin. Častno mesto med njimi je zavzemal Matija arbič (Matthias Garbitius), doma iz Istre, ki je bila takrat združena še s Kranjsko. On je učil grščino na tibiškem vseučilišču in je bil voljen trikrat za dekana artistične-modroslovne fakultete. Poleg njega so učili še slovenski rojaki Marko Guttenfelder, Gašpar Žitnik (Sitnig), njegov nečak Tomaž Kren, Pavel Fabricij, Jakob in Aleksij Šraus. Ti ugledni in vplivni moške so začeli gojiti duševno zvezo med Wuertemberskim in svojo slovensko domovino. Tja so vabili svoje rojake, jih sami gumno podpirali ali skrbeli za njihovo podporo. Kaj čuda, da so začeli slovenski dijaki popuščati italijanska in druga tedanja vseučilišča in zahajati na nemška, kamor so naši plemeniti že davno pošiljali svoje sinove. Samo na tibiškem vseučilišču n. pr. se je šolalo od 1. 1530. do 1614. 115 štajerskih, 69 koroških in 113 kranjskih dijakov. Med njimi je bilo sicer večina kranjskih plemenitaških sinov, a brez dvoma tudi preprostih slovenskih kmečkih sinov ni manjkalo.

Vzgojeni v tujem duhu, prepričani v novoverski nauki, so prilajali domov in z njimi ne le novoverske ideje, ampak tudi nosilci teh idej, luteranski pastirji ali predikantje. Ti so se rekrutirali ne le iz nemške, ampak tudi iz slovenske narodnosti. Nemške šole so obiskovali Trubar, Dalmatin, Krelj, Bohorič in drugi; različni po narodnosti, edini po duhu, so prihajali z nemškimi vrstniki v naš kraj kot apostoli nove vere.

Evangeljska vera ni nastopila koj v začetku kot odločna nasprotnica stare vere, ampak kazala je nekako voljo, očistiti katolicizem nekakih zastarelosti, razvdati in zlorab; zahrbtno nasrkavaj pa je izpodkopavala ugled stari cerkvi in upala, sezidati s tem sebi trdnjico podlago.

Kakor že rečeno, je začel v tem smislu delovati v Ljubljani protestantovski krožek, zbran okoli Klomburja. Med prvimi, ki so se oklenili nove vere so bili poleg omenjenih ljubljanskih meščanov kranjski plemiči po graščinah. Zapeljal jih je zglede nemške države, kjer so padli plemiči po cerkvenem in samostanskem imetju in ga vzeli v svojo posest. Kakor na Nemškem, so upali, bo šlo tudi pri nas.

Iz gradov so poskušali razprostiti svoje mreže po okolici. Pod svojo streho so gostoljubno sprejemali luteranske predikante, ki so se doseljevali iz nemških dežel. Z enako gorečnostjo so jemali pod svojo streho in varstvo one katoliške duhovnike, katerim, zaslišavšim glas novoverske svobode, ni več prav ugajalo v njihovem stanu iz mnogih vzrokov: prepričani so bili, da jih nova vera najhitreje in najlepše odreši bremena onih obljub in dolžnosti, ki so jim bile nadležne; ni jim bilo toliko za čisti evangelij, kolikor za druge, malo častne svoboščine. Graščaki, šuntani od predikantov, so se nad omahljive duhovnike spravili z vso vnmemo; vedeli so, da se, enkrat v njihovem taboru, ne vrnejo več nazaj, in z ozirom na ljudstvo so na te vrste odpadnikov še največ zidali, češ zgled duhovnikov-opadnikov bo najbolje vlek. Nekoliko jih imajo na vesti tudi protestantovski deželni stanovni, ki so šli odpadnikom povsod na roke in jim naklanjali denarne podpore.

Vendar ravno pri preprostem ljudstvu je šlo najbolj trdo. Nekoliko so jih hujskali s tem, da so jim pretežno govorili: do sedaj ste redili cerkev in mastili duhovnike, kar ima cerkev in duhovniki, to je vaše in si smete vzeti, kar vam drago, polastiti se vsega. Vendar so se pri ljudstvu skoraj vse nakane izjalovile. Graščaki in predikantje, bodisi iz Nemške, bodisi domači odpadniki, so imeli premalo zaupanja, da bi jim ljudje slepo sledili v verskih zadevah. Če se je vendarle posrečilo katerega kmeta premočiti ali na katerikoli način prisiliti, se je vdal novi veri le nazunaj, pred svojimi vrstniki se je sramoval nove vere; in ti so bili v pretežni večini odločni nasprotniki novoverstva in neomahljivi pristaši stare vere.

Živahneje je stvar uspevala po mestih. Z odprtimi rokami so pozdravili novo vero mestni sodniki in z njimi so potegnili mestni pisarji, poleg sod-

KRALJ GEORGE NADZIRA TOVARNE, DA VIDI, KAKO SE ANGLIJA ZALAGA ZA IZSTRELKI.

To fotografijo je izdelala britanska vlada. Kralj George in njegovo spremstvo so videti, kako nadzirajo največje angleško skladišče za izstrelke.

nikov edini svetni izobraženci tedanjih časov, v katerih pogosto sodnik ni veljal nič, ker ni razumel ničesar, faktum vse občine pa je bil navadno branja in pisanja večji pisar. Pod pritiskom takih glav so se morali poluteraniti tudi meščani. Le novovercem se je delila meščanska pravica; niti posestva si ni smel nikdo kupiti od meščana, če se ni prej odrekel stari veri in oklenil nove. Sodnik luteran je sodel le luteranom v prid, katoličanom pa v škodo. Če ni šlo zlepa, je delovala tudi sila, zlasti pri kmetu od strani plemenitašev, ki so bili tako drzni, da so hoteli strahovati ne le kmeta, ampak celo cesarja. Odrekli so mu pomoč v turški sili, če jim ne privoli verske svobode; in kaj naj bi storil vladar brez te pomoči nasproti Turku! Tudi deželni knezi bi bili stopili silno radi predrznim novotarjem na prste, a zažugali so jim, da rajši potegnejo s Turkom, nego bi se vdali njim. Kadarkoli je pritisnil Turci na slovensko mejo, takrat plemiči gotovo niso zamudili prilike, da ne bi poskusili izsiliti novih pravic glede verske svobode. V takih razmerah so luteranci vedeli, kje imajo iskati zaslombe; ta zaslomba so jim bili samopašni in oblastni plemiči.

Bodi tu omenjen še drug činitelj, ki je, če tudi ne naravnost, vendar kolikor toliko pripomogel, da se je nova vera tako naglo širila po Kranjskem. Večina tedanje Kranjske je spadala pod cerkveno oblast oglejske vladikove. Ugled le-te pa je bil v Avstriji silno globoko padel. Od strani deželnih knezov in avstrijskih vernikov ni užival oglejski patriarh drugega kot nezaupanje; bil je prvič benečanski patriarh, in kot tak vse drugo kakor privrženec Avstrije. Očakovine njegova je bila prevelika, da bi bil vsem vernim skren pastir; poleg tega ni bil zmogel treh, v avstrijskem delu očakovine neizogibno potrebnih jezikov: nemškega, slovenskega in hrvaškega.

Oglejski oče je bil seveda tudi velikaš nemškega cesarstva, in sicer za volivnimi knezi prvi dostojanstvenik v državi, v Avstriji sami pa prvi za nadvojvodo. To razmerje je bilo zlasti v Lutrovi dobi velika nepravilica. Kot Benečan se oče ni mogel in ni smel udeleževati deželnih zborov kranjskih, štajerskih in koroških, kar je bilo cerkvi v veliko kvar. V deželnih zborih tedanjega časa se je glasovalo redno po imenu in po dostojanstvu. Pri takem glasovanju je bil ob vsaki priliki glas prvega odločilen, kajti "regis ad

exemplum totus componitur orbi". Ko bi bil namreč smel oče prihajati v deželne zборе, bi bil on prvi glasoval in po njem bi se bili ravnali drugi. V verskem oziru je bila torej največja škoda, da patriarh ni mogel biti član deželnega zbora, kar bi sicer bil, ako bi ne bil Benečan. Ker torej njega v deželni zbor ni bilo, je glasoval prvi deželni maršal. Ta je bil te čase, kakor sploh vse drugo plemstvo, luteranskega mišljenja, je glasoval luteranom v prid, katoličkom v kvar; po njem so se ravnali drugi. Deželni knez in katoliška cerkev sta bila zavoljo tega v deželnem zboru za najodličnejši glas na izgubi. Za enako merodajni glas je bil na izgubi tudi cesar v državnem zboru.

V tem razmerju tiči glavni vzrok, da se protireformacija ni mogla razviti in uspešno delovati. Deželnemu knezu ni bilo na razpolago moča, ki bi bil vzel v roke protireformacijsko delo; prepustiti je moral to v oskrb posvetnim, luteransko navdahnjenim velikašem. Razmerje med deželnimi knezi in patriarhi, cerkvenimi velikaši; si predstavljamo za tedanje dobo nekoliko z dejstvom, da je 1. 1589. prepovedal nadvojvoda Karel, 1. 1609. pa Ferdinand II. patriarhu cerkvene vizitacije v svojih deželah. Očitno se je, da se vtikajo patriarhi pri izvrševanju tega cerkvenega posla v politične stvari. Ko vizitirajo cerkve in cerkvene zavode, izvajajo skrivnosti avstrijskih dežel ter jih razkrivajo beneški republikli. Ljudstvo je bilo za očaka, oziroma njegovo stranko in njegove zastopnike, tako malo vneto, da je na primer 1. 1591. v Beljaku nagnalo monsignora Francesca Barbaro, poznejšega očaka, s kamenjem. Z enako slabim uspehom je vizitiral leto pozneje (1592) naše kraje Giovanni Grimanni, o katerem se trdi, da je bil skripen privrženec nove vere. Avstrijski škofje pa tudi niso marali prevzeti tega posla, ker na eni strani niso hoteli biti kakorkoli odvisni od oglejskega očaka, na drugi pa, četudi bi bili posel prevzeli, ne bi mogli ničesar doseči, ker je povsod vladal grozen nered. Ta nered naj nekoliko ilustrira dejstvo, da pri nas celih petdeset let ni bilo nobene prave vizitacije; to dolgo dobo je ostalo neštevilno cerkva in altarjev neposvečenih in tudi zakrament sv. birme se v tej dobi ni delil.

Kdo naj bi se bil uprl razširjanju protestantstva uspešneje, nego patriarh, a ta se za naše kraje ni brigal in se v naše razmere ni smel vtikati. Stari veri je bilo to v veliko škodo. Ker

ni bilo očaka v naše kraje nikoli na spregled, je prešlo mnogo cerkvenih beneficijev luteranskim plemenitašem v roke. Luteranski stanovni so meni nič tebi nič oddajali luteranskim predikantom katoliške župnije. Eden največjih nedostatkov pa je bil v tej dobi ta, da niso znali patriarh in večina njegovih duhovnikov po avstrijskih deželah potrebnih jezikov. Luteranci so ravno s pridigami največ dosegli, patriarh pa je imel v teh deželah nad 800 duhovnikov, a komaj 0 od njih je bilo domačinov, vsi drugi so bili tujci, ki se niso mogli privaditi ljudstvu, niti ljudstvo njim.

(Dalje prih.)

JOHN MARTIN

republikanski kandidat za mirovnega sodnika.

Gosp. John Martin je Slovák in nam vsem dobro poznan. On je naše gore list in za to je dolžnost vsacega Slovence in Hrvat, (ženske namreč ne volijo za sodnike) da vsi kot eden odamo svoje glasove za sorojaka Slovana, ki je prvi mož slovenske krvi, da je sploh kdaj bil od politične stranke na konvenciji imenovan za urad sodnika.

Mirovni sodnik je važna oseba tudi za naše ljudstvo in je posebno dobro, če razume naš jezik in g. Martin ga prav dobro razume in tudi čitati zna po naše.

Naj bi vsak rojak volil za njega ob občinski volitvi dne 3. aprila. Ta dan se udeležite volitve vsi, bodisi da živite v mestu ali izven mesta. Adv.

Piruhe in pisanice za Velikonoč

najrajše pošiljajo naši rojaki in rojakinje iz Amerike svojcem

v staro domovino v gotovem denarju

Najsigurneje, najhitreje in gotovo najceneje to izvrši naša stara, in zanesljiva domača tvrdka

AMERIKANSKI SLOVENEK

BANK DEPT, JOLIET, ILL.

BISERI.

Povest. — Spisala Lea Fatur.

(Dalje.)
VII.

Vilinsko poslopje za visokim zidom molči. Rosne, krasne, zro bele rože, zro rdeče rože pod stopnicami na nestrpnega jezdeca. Neme ostanejo stopnice, ne zašumi krilo, ne zaškrta no-ga. Nestrpnost udari Angelik z bičem po vratih. Hišnik prihiči, odpira.

"Ali ste zaspali danes?" vpraša Angelik nervozno, ko prižide na dvorišče in se ozira v okna. "Ne," odgovarja dvorljivo hišnik, ki pomaga Angeliku raz konja, "gospod pričakuje gospoda graščaka v salonu."

Kaj je to? ostrmi Angelik. Da bi vstal Colletti tako rano, čakal njega? In hišnikov obraz je tako čuden, ko mu krtači obleko, kot bi hotel reči: Zadnja pot je to — in Vanin, ki izpre-vaja razgredajo konja po dvorišču, gleda žalostno, kot bi mu bilo žal po radodarni graščakovi roki. Zla slutnja stisne graščaka srce... Na poslih se pozna, da se je zgodilo nekaj pri gospodi. Kaj če bi imela mati prav. — Bogatega graščaka, lovijo, mu je dejala, ko izvedo, kako smo, te pu-ste.

Stopil je v salon. Poln erotičnih slič in kipov, je razodeval mišljenje in življenje hišne gospodinjice. Drugačne podobe, drugi kipi so stali v salonu, ko je živela teta Brigita in je hodil on kot deček z materjo k teti. Pa tam iz kota, s cvetnih rastlin, se smehlja Martinova slika. Golega vratu, razpuščenih las. Angelik stopi k nji in ne zapazi, da je prišel skozi ze-leno zaveso gospod Colletti v sivi, rde-če obrobjeni halji. Sui, gibčni Italijan se opraviča, da se ni ulegel na pravi, da si pričakoval gospoda Kamen-skega. Osupel posluša Angelik hladnoljudne besede. Kaj da je Mar-tinin oče, ki je sicer čisto domač ž njim, danes tak, kakor s tujcem? Kakor ledena pokrajina mu je obraz, le oko bega, kot vedno, nemirno sem-intja. Kot bi pričakoval, da vstopi kdo izza portiere in mu prinese ne-ljubo vest.

Colletti je sedel na visoki divan, po-tenil haljo čez kolena in se zagledal za hip v pisane cvetke svojih šolnov. Angelik je stal pred njim, se nasla-njal z roko na mizico, polno razne drobnarije in čakal nestrpnost, da izpre-govori Martinin oče. Colletti si je nategnil sive brke, pogledal nemirno po salonu in prišel:

"Gospod Kamenski, prisiljen sem, da vas prosim zaradi dobrega imena svoje hčere: Opustite svoje obiske pri nas..."

"Zakaj?" je kliknil Angelik; kri mu je zalila čelo, lasje so se naščetinili. — Colletti pa je pogledal nemirno na za-vezo in odgovorjal hladno:

"Le mirno, gospod Kamenski. Vče-raj je prišla k nam gospa Vidonijeva in nam napravila bučen prizor. Bilo nam je zelo mučno, verjete mi... Ta ženska nima uglasenega vedenja, prosta hči je teh bregov..." Italijan je mahnil z roko in nadaljeval ostro: "Očitno nam je, da begamo ženina njene hčere. Vi ste zaročeni, gospod Kamenski!"

"Tó ste vendar vedeli, gospod Col-letti," je vrgel Angelik ponosno glavo nazaj.

"Da," se je nasmehnil gladki Itali-jan vladno. "In zaroke same na sebi se lahko razdero, drugo pa je, če ukle-pajo ženina denarne obveznosti."

"Kaj mislite, gospod Colletti?"

"Nič ne mislim, gospod Kamenski— ne razburjajte se, prosim. Nič ne mi-slim. Vem pa, da vam je gospa Vido-nijeva posodila, ali, oprostite, dala na-prej doto gospice Elvire... Ta doto presega skoraj vrednost vašega pose-sstva in to doto hoče izterjati gospa sodnijskim putem — kakor hitro po-ročite drugo. Vaša gospa mati je pod-pisala neko menjico. Bilo je nepre-vidno, in slabo je, če se nahajajo taki podpis v rokah osebe, razžaljene ženske... Oprostite, gospod Kamen-ski, ta neljuba razžalnitev naših zadev je bila potrebna. Prosim, ohranite nas v dobrem spominu."

Vstal je, se priklonil in hotel vun. Toda Angelik ga je prijel za roki in prosil strastno:

"To ni vaša zadnja beseda, gospod Colletti, saj vendar nočete moje in Martinine nesreče..."

"Martina?" se je nasmehnil ponos-no oče in ustavil za hip nemirni po-gled na hčerkinji sliki. "Martina je modro dekle. Ona ni sentimentalna, ve, da ji more nuditi le bogat mož, če-sar ji je potrebna za življenje. Kamen-ski so sloveli po bogastvu..."

"Gospod Colletti! Prosim, rotim vas, ne govorite tako! Če je vodil vas kladen razum, špekulacija — Martina pa me ljubi in postane nesrečna brez mene. Naj prodá gospa Vidonijeva moje posestvo. V Martinini ljubezni sem močan — dobim službo, preživim Martino in svojo mater..."

"Službo?" se je zakrohotal Colletti. "Za kako službo pa ste sposobni, gos-pod graščak? Niti izpitov niste nare-

dili. Sanjarili ste, tratili čas in denar. Oprostite trgovcu, da govori tako."

Uničen, okamenel je stal sicer tako ponosni graščak pred Collettijem. Morda se je zasmilil hladnemu raču-narju; položil mu je roko na ramo in rekel prijazno:

"Žal mi je... Vem, da resnično lju-bite mojo Martino, toda za stradanje in trud niste ustvarjeni ne vi, ne ona. Nauk o bajti in ljubezni je prav lep, v resnici pa neizvedljiv. Žena, ki hoče živeti, bo tirala svojega moža tudi do zločina, da le ustreže svojim željam. Varujte se lepih žensk, gospod Kamen-ski."

Temnega obličja je strmel Colletti predse. Zavesa je zašumela, zavedel se je in nadaljeval:

"Vam, gospod Kamenski, ne kaže drugo, kakor da vzamete Vidonijev Elviro. Ona je dobro dekle, in gospa Vidonijeva je sicer neizobražena ženska, toda denar raste pri nji, prepusti-te se njenemu vodstvu."

"Nikoli! Licemerci, hinavci! Le de-nar, človek nima vrednosti pri vas? Pri takem naziranju ni čuda, če ste prišli do zločina..."

"Do kakega zločina?" je zahrpala gospa Collettijeva in stopila burno izpod zaves, kjer je bržkone posluša-la še ves razgovor. Postavila se je zraven prebledelega moža in gledala z velikimi, ognjenimi očmi srpo v An-gelika. Še nikdar ni videl Angelik ta-ko zoprne ženske. Nepobarvana, ne-počesana, vsa razmahana v široki ha-lji, ki ni zakrivala njavega vratu, ni bila prav nič podobna tisti Collettijevi, katero je poznal Angelik. Zdal se zakriva barva globokih brazd, brez u-metnih zob zijajo prestrašena usta, brada drhti v nervoznem pričakovanju, na obleki vpije polno madežev, lepi, majhni pantofelčki so pošvedrani. An-gelik se spomni dostojne, čiste ženske, svoje matere, in zastudi se mu zasta-rela koketa, zastudi do dna srca.

"Kakega zločina?" zakriči ježno. "prašajte svet, ki šumi o tem — a me-ni dajte Martino, da se ne okuži od vas. K svoji materi jo popeljem, pri-njej jo shranim, da je ne otruje..." Skrili ste jo, a jaz najdem svoj bi-ser..."

Hotel je skozi vrata, Collettijevi so mu zastavili pot. Rosne kaplje so stopile srditemu mladeniču na čelo, da si naredi pot, kar zavzveni Martinin veseli smeh; sveža, rosna, stopi dekl-ica v salon, razpletene lase prevezane z rdečim trakom. Bela batistasta o-bleka razodeva krasne oblike mladega telesa, živo rdi lice in usta, živo žari oko, ko govori smejaje se:

"Kakor junak tragične komedije, gospod Kamenski... Lepa so bila majnikova jutra in rada sem vas ime-la, gospod Kamenski, silno rada. Pa majnik gre h kraju... Vas čaka Elvira, jaz čakam drugega."

"Martina," je prosil Angelik, "ne govori tako brezdušno. To nisi ti, moja Martina, tega te je naučila mati. Pojdi, moje srce, pojdi z menoj od tu-kaj, pojdi k moji materi..."

Porogljiv smeh je odgovoril mla-deniču. "Kaj menite, gospod Kamen-ski, da me sprejme vaša mati z odprti-mi rokami?" se je smejala Martina; "in če bi me, mar mislite, da bi jaz hodila z vašo materjo po kuhinji in polju, da bi se grbala pri igli, potila pri računih? Tako življenje bo dobro za Elviro, moja lepota in nprav zahtevata druge-ga. Prva in oboževana hočem biti. edeli ste to, vedeli, da mi ne morete nuditi bogastva, tedaj..."

Martina je udarila ježno z nogo ob tla, njeni roditelji so kimali, Angeliku je vzelo sapo. Nem od velike jeze in presenečenja se je obrnil in prišel ne-vede kako ne kdaj na konja in skozi vrata, katera je zaprl hišnik žalostne-ga obraza za njim.

Rano, rosno, krasno je majnikovo jutro. Dehti drevje, pojo ptice, zele-ne polja in griči. Svetel, srebrn trak se vije Soča po prelepi krajini, po pra-šni solkanski cesti hite krepke brdjan-ke z visoko naloženimi jerbasi v Go-rico. One srečujejo, pozdravljajo ro-marje. Romarji pa se ne zanimajo za ljubljeno pesnikov, za prozorno, kras-no reko, ne za drzno stavbo novega mostu, ki raste pri Solkanu nad Sočo: visoko gori, poln obljub, utehe, se žari Marijin dom na Sveti Gori, daleč po dolu se razliva vabeči glas svetogor-skih zvonov.

Angelik jezdi, strmi pred sebe. Kipi v možganih, peče v prsih. Razžaljen je možki ponos, razžaljeno najsvetejše čustvo. Ta italijanska zalega! Glad-ka, mrzla, strupena kot gad! Taki lju-dje so zmogni vsakega zločina. Lahko da so oropali ubogega otroka, lahko da so ga umorili... O mati! Kako prav si govorila — zakaj nisem vero-val tebi, edini, zvesti... Martina, stru-penoglavka kača, ne vredna pogleda do-stojnega človeka, o čakaj — jaz se ti maščujem... Odpustil bi starim greš-nikom, a tebi ne, nikdar. Samopašna ničvednica! Zaradi tebe sem preziral nesebično, blago Elviro, žilil najbolj-šo mater, hotel trpeti pomanjkanje, revščino. Pa pokažem sodrgi, da mi

ni za ničvedno dekle, ki se prodaja tistemu, ki daje več. Pospešim poro-ko. Potem se bom vozil z Elviro mi-mo Martine, se smejal z Elviro, ne po-gledal Martine. Žal ji bo. Nihče je ne vzame. Njemu pa bo Martina, ka-kor prazna pena, njemu bo tako hlad-no, tako mirno v duši.

Da, hladno, mirno. Odslej bo spal vse noči, črno oko ga ne bo motilo, jutro ne trkalo, klicalo. Hladno, mir-no bo njegovo življenje. Izgubil je zmožnost, da misli in išče. On po-stane dober človek, se uredi, vzgaja otroke. Vedril ga bo materin smev, sestrin pogled. Mirno, hladno bo nje-govo življenje. Toda kdaj? Kdaj mi-ne pekoča bol v srcu, se umiri raz-greda kri? In to prazno, ki zeva krog-ingrok nanj, to prazno, katero je pol-nila Martinina slika, s čim to napolni? O prej neznane bolečine, kako mi tr-zete dušo! Zvonijo zvonovi, zvonijo, se glasijo iz mesta in z gričev, zvonijo k pogrebu moje moške časti, moje lju-bezni. Nosil sem ponosno glavo, zdaj sem igrača nerazumnega otroka... Kako preboleti vse to?

Pa kaj ni prenesla tudi Rozika ena-kega udarca, prenesla junaško? Res, toda dušno sestro bodri vera v višjo moč, ki ji črta, vodi pot...

Konj se spusti po skalnatem bregu, zavije med drevje ob Soči. Reka šu-mi tako vabljivo, žalostni junak strni vanjo. Hladno, mirno bo njegovo ži-vljenje. Ne bo ga več mamila daljava, ne bo ga mučila razžaljena samoza-vest. Pa kje je pozaba, mir?

Vabljiva, svetla šumiš, Soča, nizko se klanja gosto drevje nad teboj. Lah-ko je ribicam v hladni vodi — še lažje človeku, ki ti počiva v tišem dnu... Poznam, Soča, tvoje tolmune. Otroka si zibala, srebropena, zdaj sprejmi mla-denčica, zaziblji, upoki ga... Saj je mir le v tebi, v smrti. Brezdanje črno o-ko ne prode v globoki tolmun, razko-šni smeh se ne sliši v tiho dno. Tako hladno bo, tako mirno... Tekla bo Soča črez plamteče srce, hladila, celi-la...

Ne, ne... V globino tolmuna bo prihajal materin jok. Dolej je bila pogumna, mogoča, izginjala so njene nade, kakor izginja jesensko cvetje, vendar je upala... A ko ji prižiblje Soča sinovo mrtvo telo... Ah kaj! Mati, velika v veri, bo pač vzdihnila: Gospod je dal — vzel! Ne — ne — Angelik. Mati, navina v svoji veri, bo tu govala, da trpi sinova duša večne muke. Dušno, ne telesno smrti bo objokovala s krvavimi solzami, upo-gnjena bo hodila ob črnih valovih, svet bo kazal s prstom za materjo samo-umorca... Zato proč, rjavce, od mam-ljivih valov, k materi, da me tolaži, hrabri.

Že se bližajo prve solkanske hiše jezdecu, že se kaže grajska streha na nasprotnem bregu. V ranem rosnem jutru ždi grad pod bršljanovo odejo kakor posebljena pravljica, se skriva za rosinim drevjem kakor začarana kraljčina. Idilični tihi mir je danes okrog gradu. Ne ropoče mlin, žaga, železničarji se ne gibljejo okrog cevi za vodo. Svečani mir je po gorah, po vaseh, le v Angelikovem srcu vihra strast, nemir. On gleda na podrtine cerkve sv. Valentina. Porušili so jo v jožefinski dobi, ko so podirali žrtve-nike, zapirali samostane. Takrat je dvignila svobodna misel pogumno glavo — a zdaj... Zmagovito zrejo cerkve raz griče na Angelika, in podrtina opominja, vnama romarja... Zatrei je hotela svobodna misel pot na Goro, pomagati človeštvu do vrednega ži-vljenja, a človek poljubljuje verige svoje nešpametti, roma, moli. Srpo gleda Angelik na visoko. Skalnico. Da ni teh ljudskih neumnosti, da se ni boje-val zoper nje, ne stal bi sedaj osramo-čen pred seboj, pred svetom. Bil bi bogat graščak in Martina ga ne bi za-vrgla. Zato pa mora nadaljevati boj, mora, do poslednjega diha. Morda da so res tu neke tajne oblasti, morda, pa on se ne ustraši, pogumno, trajno se hoče bojevati. Pa zakaj mu sili v spo-min slika, ki mu jo je naslikala Ro-zika?

Ko se spušča mrak na Gorico, je re-ka, ovija brda in griče, pospeši popot-nik na solkanski cesti svoj korak. Skrivajo se stolpi in vasi, skriva se So-ča pod obrežjem, Sv. Valentin, Sobo-tin, Sv. Katarina se zavijajo v tmno. Tesno postaja romarju pri srcu — dolga neznana pot je pred njim...

Kar zabrni v višini, se razlije po de-lu — kakor glas iz daljne obljubljene dežele, opomin, uteha potniku. Zvon umolkne. Pri stavbi solkanskega mo-stu se zasveti luč. Straža čuva nad novo železnico. Visoko nad to pa za-žari druga luč, naznanja, da varuje vi-šja moč okoličo, da čuva, bdi Marijin dom na Sveti Gori.

Romar se ozira v luč, hodi pogumno svojo pot. Pa noč je črna. Zvezdice trepetajo, je ne razsvetljujejo. Nad zemljo razpenja zli duh orjaška krila, zre srpo na svetlišča po brdih, dolih, sanja smeje sanje: Raz griča bo pomel bele cerkvice, po dolu bo porušil po-nosne stolpe, da ne bo budil zvon, ne vajbi. Kakor na Sv. Valentinu bodo zevala prazne podrtine v nebo, ozna-čile zmaga svobodne misli. Glasno kakor šumenje razljučenega morja bo zvenel takrat smeh zavrnjenega duha... Zmagal je — kraljuje...

Sanja zli duh. Otožne venejo rože,

trta in drevje poveša listje. Divje sa-nje vznemirjajo otroke v solčnih kra-jih, romar na poti blodi, se lovi za pri-vidi.

Pa zabrni v višini, se razlije po do-lu. Kakor glas iz daljne obljubljene dežele, opomin, uteha potniku. Zma-govite vstajajo cerkve po gričih iz tm-in, v zlati zarji zažari Marijin dom na Sveti Gori...

(Dalje prih.)

Knjiga, ki ni bila nikdar tiskana.

To nenavadno redkost hrani rožbina knezov de Ligne. Knjiga popisuje trp-ljenje Kristovo, a nje črke so rezane v strani; da jih je lažje čitati, je stran bela, dno pa višnjevo. Občudovanje zasluži baje fina, natančna izvedba črk, ki so druga drugi tako enake, kakor da bi bile delane s strojem.

NAZNANILO.

Odpri bomo našo novo slikarsko obrt ali photograph gallery v YOUNG BLDG., in sicer dne

1. APRILA 1917.

Izdela bomo najnovejše vrste slike, veliko boljše kot kdo drugi v mestu.

Kot posebno darilo bomo dali z vsa-kim naročilom poročnih slik

ZASTONJ BARVANO VELIKO SLIKO

Pridite k nam pred poroko, da se domenimo in pripravimo, ker poročna slika je za vsak par velevažna.

Se priporočamo

ANDERSON STUDIO, Joliet, Ill.

Young Building.

FARMA NAPRODAJ.

Iz proste roke in radi družinskih razmer prodá podpisani svojo farmo 43 akrov 3 milje od mesta. Farma je nekoliko obdelana ter bi se z malim trudom v kratkem času naredila lepa farma. Na farmi so vsa potrebna po-slopja, skoro nova. Za nadaljnja po-jasnila se obrnite na lastnika: P. PE-RUŠEK, Rib Lake, Wis. 31t8

RABIMO PRIDNO DEKLE ZA HIŠNO delo. Nič pranja. Dobra plača. Vprašati pri: Mrs. Louis Sehring, 510 Bridge St., Joliet, Ill.

NAPRODAJ 2 HIŠI IN 4 LOTE NA 431 do 437 N. Eastern Ave., Joliet. Ena ima 10 sob, 2 kopališča, 3 umi-valnike, prostor za 3 družine. Ena hiša s 6 sobami, vse moderno. Več pove tam Mrs. J. D. Paige. 32t4

POZOR ROJAKINJE!

Ali veste, kje je dobiti najboljše me-so po najnižji ceni? Gotovo! V mesnici

Anton Pasdertz

se dobijo najboljše sveže in preka-jene klobase in najokusnejše meso. Vse po najnižji ceni. Pridite torej in poskusite naše meso.

Nizke cene in dobra postrežba je naše geslo.

Ne pozabite torej obiskati nas v našej mesnici in groceriji na yoga-lu Broadway and Granite Street

Chic. Phone 2768. N. W. Phone 1113.

Pristopite k največjemu sloven-skemu podpornemu društvu.

DRUŠTVO SV. DRUŽINE
(The Holy Family Society)
Štev. 1 D. S. D., Joliet, Illinois.

Geslo: "Vse za vero, dom in narod, vsi za enega, eden za vse."

Odbor za leto 1917.

Predsednik.....George Stonich.
Podpredsednik.....Stephen Kukar.
Tajnik.....Jos. Klepec.
Zapisnikar.....John Barbich.
Blagajnik.....John. Petric.
Reditelj.....Frank Kocjan.

Nadzorniki:

John N. Pasdertz, Joseph Težak,
John Stublar.

To društvo sprejema rojake in roja-kinje in sicer od 16. do 50. leta in izplačuje bolniške podpore \$1.00 na vsaki delavni dan za 50c na mesec. Zavarujete se lahko za \$500.00 ali za \$250.00 pri D. S. D. za malo mesečnino.

To društvo ima že nad \$2,100.00 v bolniški blagajni in je v devetnajstih mesecih plačalo nad \$2,466.50 bolniške podpore članom (icam). Kdor pla-ča takoj ob pristopu \$3.00, to je toliko, ko so plačali drugi člani zadnjih 6 me-secev, je deležen podpore v slučaju nezgode takoj po pristopu, drugače po 6 mesecih. Pristopnina je še prosta.

Redna seja se vrši vsako zadnjo ne-deljo ob 1. uri pop. v stari šoli.

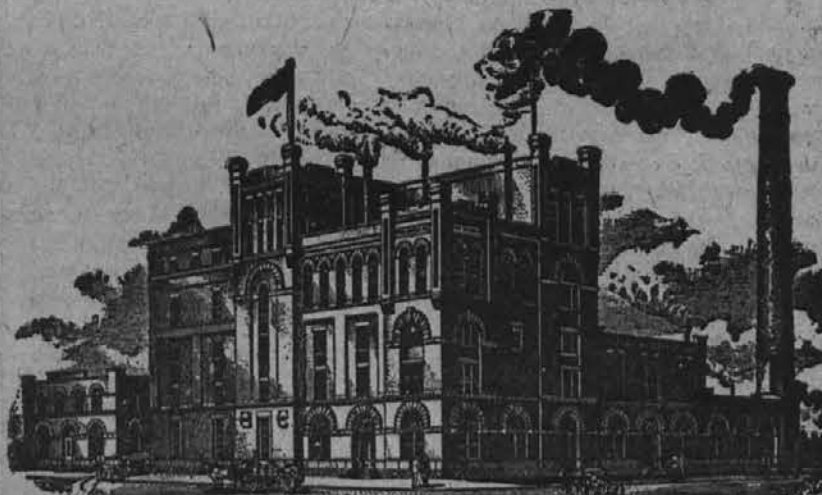
Kdor želi pristopiti v naše veliko in napredno društvo naj se glasi pri ka-terem odborniku.

Rojakom priporočamo sledeče blago.

Kranjski Brinjevec, zaboj (12 steklenic) za	\$12.00
Kranjski Slivovec, zaboj (12 steklenic) za	\$10.50
Baraga, zdravilno grenko vino, zaboj (12 steklenic) za	\$5.00
Ravbar Stomach Bitters, zaboj (12 steklenic) za	\$7.00
Kentucky Whiskey, Bottled in Bond Quarts, zaboj (12 stekl.) za	\$10.50
S. L. C. Monogram, Bottled in Bond Quarts, zaboj (12 stekl.) za	\$10.00
Cognac Brandy, zaboj (12 steklenic) za	\$9.00
Holland Gin, zaboj (15 steklenic) za	\$12.00
Rock and Rye, Quarts, zaboj (12 steklenic) za	\$6.00
Californijsko Vino, zaboj (25 steklenic) za	\$7.00
Californijsko Vino, zaboj (25 steklenic) za	\$6.00
Domače Vino, v sodih po 6 galonov, 10 galonov, 25 galonov in 50 galonov, galon po	75c

Z naročilom je poslati Money Order ali Bank Draft. — Pišite v sloven-skem jeziku na:

Slovenian Liquor Co., Joliet, Illinois.

Fred Lehning Brewing Co.
JOLIET, ILL.

PIVO V STEKLENICAH.

Cor. Scott and Clay Sts. Both Tel. phones 26. JOLIET, ILLINOIS

Naročite zaboj steklenic
novega piva, ki se imenuje

EAGLE EXPORT

ter je najboljša pljača

E. Porter Brewing Company

Oba telefona 405.

S. Bluff St., Joliet, Ill.